

ОСОБЛИВОСТІ ПАТЕНТУВАННЯ ВІНАХОДІВ, ЩО КВАЛІФІКУЮТЬСЯ ЕКСПЕРТИЗОЮ ЯК МЕТОДИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Колосов О.Є., д.т.н., с.н.с., заслужений винахідник НТУУ «КПІ», патентний повірений України

Колосов А.Е. Особенности патентования изобретений, квалифицируемых экспертизой как методы интеллектуальной деятельности человека.

Рассматриваются типичные ответы экспертизы на заявки на изобретения (полезные модели), которые априори квалифицируются экспертизой как методы интеллектуальной деятельности человека. Отмечается, что результат не может считаться техническим, если он достигается только благодаря соблюдению определенного порядка при осуществлении тех или иных видов деятельности, основанных на договоренности между ее участниками или устоявшихся правил. Предлагаются возможные пути решения этой проблемы, в т.ч. как перед подачей заявки, так и на стадии экспертизы, на примере заявки на способ, который относится к психологическому тестированию человека. Отмечается, что результаты, которые могут косвенно касаться интеллектуальной деятельности человека, целесообразно патентовать прежде всего в рамках способа (процесса). Приводятся примеры двух формул подобных изобретений, для первого из которых было вынесено решение об отказе в выдаче патента, а для второго – принято решение о выдаче патента на полезную модель, а затем и на одноименное изобретение. Тезисно приведен возможный шаблон построения аргументированного ответа на предварительный отказ экспертизы в выдаче патента. Указано, что вследствие существования множества тонкостей и нюансов, такую работу оправданно отдавать на аутсорсинг профильным специалистам.

Ключевые слова: патент, изобретение, полезная модель, способ, экспертиза, интеллектуальная деятельность

Kolosov O.Ye. Features of inventions patenting which are qualified by expertise as methods of human intellectual activity.

Typical responses of expertise on applications for inventions (utility models), which are a priori classified by it as methods of human intellectual activity are considered. It is noted that the result can not be considered to be technical if it is achieved only by complying with a certain order in execution of various activities, based on an agreement between its members or the established rules. Possible solutions to this problem were proposed, including both before application and at the stage of examination, with an example of application for a method concerning psychological testing of humans. It is noted that it is advisable to patent the results which may be indirectly related to intellectual property rights, primarily within the process (process). Examples of the two formulas of similar inventions were given, for the first of which a decision to refuse to grant a patent was made, and for the second - a decision to grant a patent for utility model, and then for the same invention. A possible template for constructing a reasoned response to a preliminary refuse by examination to grant a patent was given. It is indicated that due to the existence of numerous of pine points and nuances, it is reasonable to outsource such a work form profile experts.

Keywords: patent, invention, utility model, method, expertise, intellectual activity

Вступ

Нерідко результатом виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських, експериментальних, пошукових та інших робіт є отримання нових знань, на базі яких надалі створюються нові чи удосконалені теорії, методи (методики), які їх творці за необхідності можуть оформити у вигляді об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, патентів на винаходи (крисні моделі).

Проте на шляху до цього стають існуючі формальні вимоги вітчизняного патентного законодавства щодо таких об'єктів, в результаті чого патентні заявки (навіть на корисні моделі, що, як відомо, прохотять експертизу суто за формальними вимогами) у переважній своїй більшості «розбіваються» об «бетонну стіну» існуючої нормативно-правової бази та аргументацію вітчизняної експертизи, яка налаштована (згідно існуючих інструкцій) у складних (спірних) випадках скоріше на відмову, ніж на видачу патенту.

У цій статті розглядаються типові відповіді експертної установи на подані винахідниками заявки на винаходи (корисні моделі), що апріорі кваліфікуються експертизою як методи інтелектуальної діяльності людини, а також пропонуються можливі шляхи вирішення цієї проблеми, у т.ч. на стадії експертизи, на прикладі заявки на спосіб. Адже вищезазначені результати інтелектуальної діяльності доцільно патентувати насамперед у рамках способу (процесу).

Шаблон типової відповіді експертизи.

У типовій відповіді (шаблоні) експертизи, як правило, використовуються такі посилання на існуючу нормативно-правову базу: Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" (далі – Закон) [1], Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель (далі – Правил складання) [2], та Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель [3].

Типова відповідь експертизи на винахід (корисну модель), що кваліфікується експертизою як метод інтелектуальної діяльності людини, виглядає приблизно таким чином.

Відповідно до п. 2.3.2 Правил складання [2], процес як об'єкт технології – це дія або сукупність дій, виконуваних щодо продуктів та інших матеріальних об'єктів за допомогою принаймні одного продукту, і спрямованих на досягнення певного технічного результату.

Відповідно до п. 6.6.3 Правил складання [2], під технічним результатом розуміють виявлення нових властивостей або покращання характеристик відомих властивостей об'єкта винаходу (корисної моделі), що можуть бути отримані при здійсненні винаходу (корисної моделі). Очевидно, що зазначені властивості та характеристики мають бути *технічними*.

Узагальнюючи приклади, які зазначені у п. 6.6.3 Правил складання [2], можна вважати, що технічна властивість – це властивість продукту, яка проявляється у взаємодії цього продукту з іншим матеріальним об'єктом, тобто має матеріальну природу і ґрунтується виключно на *механічних, фізичних, хімічних і біологічних явищах та ефектах*. Явища та ефекти (соціальні, культурні, естетичні, політичні, економічні, комерційні тощо), які є проявом впливу продуктів на *свідомість людини* (людей), не мають матеріальної природи і не можуть характеризувати технічні властивості продуктів.

Результат не може вважатися технічним, якщо він досягається лише завдяки дотриманню певного порядку при здійсненні тих чи інших видів діяльності, заснованих на домовленості між її учасниками або ustalених правил, а також коли він полягає тільки в отриманні тієї чи іншої інформації (*її смислового змісту*).

Відповідно до п. 2.3.1 Правил складання [2], продукт як об'єкт технології (винаходу, корисної моделі) – це матеріальний об'єкт як результат діяльності (праці) людини. Таким продуктом, зокрема, є пристрій, механізм, система (комплекс) взаємодіючих пристроїв, споруда, виріб, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини та інший біологічний матеріал (матеріал, що містить генетичну інформацію та може самовідтворюватися чи бути відтвореним у біологічній системі), у тому числі трансгенна рослина і тварина.

Спираючись на викладене, необхідно вважати, що продуктом в значенні частини 2 ст. 6 Закону [1] не визнається, а отже й не належить до об'єктів винаходу (корисної моделі), яким надається правова охорона згідно з цим Законом [1], інформація як будь-які відомості, що сприймаються свідомістю людини (тобто *смиловий зміст інформації*).

Таким чином, отримуваний результат вважається таким, що не має технічного характеру, якщо він, зокрема:

- досягається лише завдяки дотриманню певного порядку при здійсненні тих чи інших видів діяльності на основі домовленості між її учасниками або встановлених ними правил;

- полягає тільки в отриманні тієї чи іншої інформації і досягається лише завдяки застосуванню математичного методу, програми для електронної обчислювальної машини чи використовуваного в ній алгоритму;
- обумовлений тільки особливостями смислового змісту інформації, представленої в тій чи іншій формі на будь-якому носії;
- полягає в цікавості і видовищності.

Аргументація експертизи при відмові щодо першої поданої заявки на спосіб.

Спершу заявником (за допомогою попереднього патентного повіреного) була подана заявка на корисну модель «Спосіб визначення психомотивацій у часі» [4], яку можна було трактувати як метод інтелектуальної діяльності людини. Формула корисної моделі вищезазначеної заявки [4] була викладена у такій редакції:

1. Спосіб визначення психомотивацій у часі, зокрема, у минулому, теперішньому і майбутньому, який для минулого часу передбачає пред'явлення семантичних зображень, як в неусвідомлюваному (маскованому), так і в усвідомлюваному вигляді, реєстрацію поведінкової та/або фізіологічної реакції з визначенням часу відгуку на неусвідомлюване зображення, угруповання результатів вимірювань відповідно належності до однієї семантичної групи, їх статистичну обробку та виявлення значущості для суб'єкта групи зображень, який відрізняється тим, що, пред'являють в неусвідомлюваному маскованому вигляді дві або більше семантичні групи, принаймні одна з яких тестова, і контрольну, яка не несе змістовного навантаження і складається з ряду цифр, при цьому підтримують рівень операторської готовності пред'явленням геометричних фігур, які потрібно запам'ятовувати, а також пред'явленням зображень з адаптивно рандомними інтервалами часу між стимулами, із заданим правилом відповіді, а також зображень принаймні однієї семантичної групи, що пред'являються як в усвідомлюваному, так і в неусвідомлюваному вигляді, яка містить слова, різні за змістом, правило відповіді на які випробовуваний визначає емпіричним шляхом, при динамічній обробці реакцій визначають значимість кожної реакції, і для підтвердження або спростування достовірності додатково пред'являють зображення, набираючи статистично значиму кратність, а при статистичній обробці порівнюють реакцію кожного окремо взятого зображення із тестовою семантичної групи зображень з усередненою реакцією контрольних зображень і визначають суб'єктивну значимість по досягненню критерію достовірності у визначенні психомотивацій, що мають усталену тенденцію і відношення до минулого.

2. Спосіб за п.1, який відрізняється тим, що, для визначення психомотивацій у теперішньому часі при статистичній обробці порівнюють реакцію кожного окремо взятого зображення із тестовою семантичної групи з кожним контрольним зображенням, слідуючим за тестовим, і визначають суб'єктивну значимість по досягненню критерію достовірності у визначенні психомотивацій, які мають тенденцію на даний час і відношення до теперішнього.

3. Спосіб за п.1, який відрізняється тим, що, для визначення психомотивацій у майбутньому часі реєструють неусвідомлювані фізіологічні реакції з визначенням часу затримки цих реакцій безпосередньо після свідомих фізіологічних реакцій відгуку на усвідомлюване і/або неусвідомлюване зображення, при цьому статистично порівнюють неусвідомлювані реакції на кожне окремо взяте зображення із тестовою семантичної групи з неусвідомлюваною реакцією контрольних зображень і визначають суб'єктивну значимість по досягненню критерію достовірності у визначенні психомотивацій, які мають тенденцію в майбутньому.

При цьому заявником був задекларований наступний технічний результат, що досягається завдяки застосуванню корисної моделі: *«...з метою підвищення точності способу були розроблені та виявлені прийоми, які дозволили бійьш достовірно визначити семантичну сферу значимості пропонованих зображень і отримати додаткові дані про особистісні характеристики суб'єкта і його психоемоційний стан у різні часові інтервали. Технічним результатом при цьому є зниження можливості отримання випадкових результатів, які можуть збільшити похибку статистичної обробки».*

На це експертиза в результаті проведення суто формальної експертизи зазначила, що з огляду на вищезазначені (курсивом) у описі корисної моделі формулювання, які на думку

заявника є технічною задачею, не можна вважати технічною задачею та технічним результатом корисної моделі в значенні п. 6.6.3 Правил складання [2].

Заявлений об'єкт не відповідає визначенню процесу (способу) як об'єкту технології за п. 2.3.2 Правил складання [2], оскільки сукупність дій, яка зазначена у формулі корисної моделі, не спрямована на досягнення певного технічного результату. Отже, заявлений об'єкт є власне методом інтелектуальної діяльності людини, який згідно з п. 2.5 Правил складання [2] не визнається корисною моделлю.

Таким чином, заявлений об'єкт не відповідає визначенню процесу (способу) як об'єкту технології за п. 2.3.2 Правил складання [2], оскільки сукупність дій, яка зазначена у формулі корисної моделі, не спрямована на досягнення певного технічного результату. Враховуючи зазначене можна вважати, що заявлений спосіб не є продуктом або процесом (способом) як об'єктом технології, а відтак він не належить до об'єктів технологій, зазначених у ч. 2 ст. 6 Закону [1].

Відтак заявник вирішив припинити діловодство за заявкою на корисну модель [4], не кажучи про подання однойменної заявки на винахід, так як не бачив можливих шляхів вирішення цієї проблеми і надання аргументованих заперечень на доводи експертизи, у т.ч. із залученням відомих йому фахівців-патентознавців.

Подання переробленої другої заявки на спосіб.

Через деякий час після отримання відмови щодо першої заявки [4] заявник [5] вирішив реанімувати ідею патентування і певним шляхом «вийшов» на автора статті, результатом чого було поновлення «епопеї» патентування вищезазначеного об'єкту в рамках подання нових заявок на корисну модель [6] і на винахід [7]. При цьому попередньо були детально проаналізовані патенти на подібні технічні рішення, видані як в Україні (де їх можна перелічити по пальцях), так і в Російській Федерації (де їх значно більше).

Враховуючи негативний попередній досвід заявника з патентування першої заявки [4] і беручи до уваги підходи щодо складання опису, формули винаходу і формулювання технічного результату, що детально викладені в авторській статті [8], а також в результаті ітераційної півторамісячної роботи з одним із авторів винаходу з практичної адаптації викладених у [8] підходів стосовно удосконалення розробленого технічного рішення (треба окремо зазначити, що опис нового винаходу склав майже 50 сторінок у порівнянні з п'ятьма сторінками опису першої заявки [4]), був задекларований нижчеописаний технічний результат.

В основу винаходу поставлена задача підвищення точності і достовірності способу психологічного тестування людини, а саме психосемантичного тестування, зокрема, шляхом визначення часу реакції тестованого у вигляді як зорово-моторної реакції, так і реєстрації параметрів фізіологічних реакцій тестованого, що, в свою чергу, сприятиме зниженню можливості отримання випадкових результатів, які можуть збільшити похибку статистичної обробки.

Ця задача передбачає розробку послідовності дій, які дозволяють більш достовірно визначати семантичну сферу значущості пропонованих стимулів, а також отримати додаткові дані про особистісні характеристики пацієнта і його психоемоційний стан, зокрема, за рахунок модифікації контрольної групи, що представляє собою ряд стимулів у вигляді осмислених слів, пропонованих тестованому як в усвідомлюваному, так і в неусвідомлюваному вигляді, які підтримують необхідний рівень операторської готовності і формують реакцію тривожного очікування, що, в свою чергу, сприятиме більш повному розкриттю ядра особистості і дозволить виділити фактори, які впливають на її формування.

І якщо для прийняття рішення про видачу патенту України за заявкою на корисну модель було достатньо двох відповідей довіреної особи заявника, то у випадку винаходу ситуація спершу розвивалась за традиційним сценарієм, описаним у двох попередніх розділах цієї статті. При цьому довіреною особою була пророблена значна кількість патентно-інформаційних джерел з висвітлюваної проблеми, а також проведені консультації з фахівцями. Результатом цього стала аргументована відповідь на попередню відмову

експертизи (до речі, подібні відповіді готуються декілька днів або навіть тижнів, що потребує наявності відповідної кваліфікації їх авторів і глибоке «занурення» у досліджувану проблему).

Деякі тези з відповіді заявника на попередню відмову експертизи.

«Доленосна» відповідь довіреної особи заявника на попередню відмову експертизи у видачі патенту містила близько 30 сторінок, тому тут наводяться лише деякі тези з цієї відповіді.

По-перше, йдеться у відповіді довіреної особи заявника, хотілося б навести деякі зауваження, що стосується використовуваних підходів в патентному законодавстві РФ і України. Загальновідомо, що вони розвивались на базі патентного законодавства ЄСРР, в РФ і Україні є практично ідентичними за суттю, окрім того, що в РФ патенти на корисну модель, на відміну від України, видаються тільки на пристрій. По-друге, однаковим є перелік об'єктів, що не визнаються винаходом (корисною моделлю). По-третє, є однакове тлумачення ознак патентоздатності об'єкту винаходу (корисної моделі), побудови опису, складання формули тощо в патентному законодавстві РФ і України.

Таким чином, на думку Заявника, базуючись на теорії аналогій, є дещо нелогічним твердження про непатентоздатність заявленого винаходу, який є схожим за назвою, сферою застосування, за суттю, технічним результатом і рядом процедурних особливостей реалізації з існуючими аналогічними технічними рішеннями, на які вже видано в РФ патенти на винаходи.

Як справедливо зазначає Тофіло А.В. [9] (*на рос.*) «...методы экспертизы заявок на изобретения и полезные модели не должны ограничиваться применением только формальной логики. Как известно, высшей формой логики является диалектическая логика, которая вносит в мышление, в принципы и законы познания идею развития и изменения. Новейшее естествознание, по Ф.Энгельсу, прорывает узкие рамки мышления текущими категориями, поэтому диалектика становится абсолютной необходимостью для естествознания».

Таким чином, уявляється також деяка схожість сучасної формальної логіки із певною догматикою і схоластичністю, що існували як базова методологія у викладенні і трактуванні наук і явищ у попередні історичні періоди і апріорі не могли не бути в антагонізмі з діалектикою.

Відомо, зазначається далі у відповіді заявника, що в даний час патентна охорона надається винаходам (а в ряді країн і корисним моделям), що належать до самих різних галузей людської діяльності. При цьому способи медичної діагностики (стану організму) людини відіграють значну роль у сфері медицини, оскільки дозволяють діагностувати наявність або відсутність якого-небудь захворювання, у тому числі на ранній стадії, в момент проведення тестування пацієнта. Далі наводиться аргументація, детально подана в авторській статті [10], що стосується набуття правової охорони при патентуванні в медицині, зокрема, при діагностиці стану організму людини.

Особливо підкреслюється, що на думку провідних фахівців патентного права, на практиці в якості *технічного результату* для винаходу, що стосується способу діагностики (профілактики) стану людей, повинні бути наведені відомості про виявлені фактори, або інші достовірні дані, що підтверджують його придатність для діагностики або профілактики зазначеного стану або захворювання (отримані, зокрема, в експерименті на адекватних моделях чи іншим шляхом). Тому при експертизі методу медичної діагностики в Патентному відомстві його відповідність умові «промислової придатності» має співвідноситися з встановленими медичною наукою вимогами доказової медицини.

Таким чином, відносно медичних способів діагностики (у т.ч. способів психологічного тестування людини) критерій «промислової придатності» в законодавстві слід трактувати як критерій «придатності» як такий, що найбільш адекватно характеризує вимогу здійсненності нововведення і досяжності забезпечуваної ним функції у сфері медицини.

На підтвердження цього у додатку подається перелік і формули деяких винаходів (корисних моделей), взятих «навскидку» з відповідних патентних БД РФ і України, подібних

за сферою застосування, за суттю, технічним результатом і деякими процедурними особливостями реалізації зазначених технічних рішень по відношенню до заявленого винаходу. У цих патентах наводяться достовірні дані, що підтверджують придатність заявлених технічних рішень для діагностики або профілактики зазначеного стану або захворювання у сфері медицини, у т.ч. психології.

Далі за пунктами наводиться розгорнутий порівняльний аналіз, який свідчить про те, що задекларований в описі заявленого винаходу результат є суто технічним.

Певну складність викликало твердження експертизи, згідно з яким «заявлений спосіб психологічного тестування людини явно чи неявно передбачає використання продуктів, однак ці продукти використовуються за своїм прямим (відомим) призначенням і визначені настільки узагальнено, що цього недостатньо для виявлення вказаними продуктами нових технічних властивостей або покращання характеристик їх відомих технічних властивостей».

Зокрема, з цього приводу заявником було зазначено, що відповідно до розробленого винаходу, до покращення відомих технічних властивостей продукту можна, зокрема, віднести підвищення точності і достовірності способу психологічного тестування людини, що, в свою чергу, сприятиме зниженню можливості отримання випадкових результатів, які можуть збільшити похибку статистичної обробки.

Також було наголошено, що для визначення усталеної емоційної значущості тестованого на запропоновані стимули і тенденції мотивів у найближчій перспективі використовують один або більше методів непараметричної статистичної обробки, в якості яких використовують або окремі методи, або комбінацію трьох методів, а саме кількісний U-критерій, G-критерій знаків і T-критерій якості. Таке рішення не є очевидним для фахівця, а було встановлено експериментально.

Далі йде спростування кожного із зауважень експертизи, згідно з якими «заявлений заявником результат не можна вважати технічним, оскільки його досягнення забезпечується завдяки таким характеристикам, як певний порядок дій, що полягає у визначенні правил проведення тестування, правил пред'явлення тестових завдань, зокрема, візуальних стимулів (формою та часом представлення стимулів) і правил статистичної обробки та інтерпретації даних, зокрема, із використанням при статистичній обробці непараметричних критеріїв та певного алгоритму, що використовується в ЕОМ. При цьому застосування будь-яких приладів для отримання та обробки даних не забезпечує досягнення технічного результату.

Наостанок експертиза зазначає: «Заявлений спосіб полягає у визначенні переліку дій, які необхідно здійснити у ході психологічного тестування, і стосується методу організації та оптимізації процесу проведення психологічного тестування. Тому він не може розглядатись як об'єкт технології». Таким чином, заявлений у п.п. 1-8 формули об'єкт не відповідає визначенню процесу (способу) як об'єкту технології за п.2.3.2. Правил складання [2], оскільки сукупність дій, яка зазначена в формулі, не спрямована на досягнення певного технічного результату».

На ці твердження експертизи заявник зазначив, що до способів як таких відносяться процеси виконання над матеріальним об'єктом (об'єктами) дії (або сукупності дій) за допомогою матеріальних об'єктів, які виконуються в певному часовому порядку. Тобто характеристикі способу притаманна *динамічність*. При цьому головною ознакою способу є наявність дії або сукупності дій у часі. Тому зазначена теза експертизи знаходиться у протиріччі з визначенням способу як таким відповідно до чинної нормативно-правової бази.

Прикінцеві положення.

В результаті вищевказаних доводів довіреної особи заявника і завдяки тісній співпраці з фахівцями Укрпатенту було «викристалізовано» остаточну формулу винаходу:

1. Спосіб психологічного тестування людини, а саме психосемантичного тестування, що включає пред'явлення семантичних стимулів, як в маскованому неусвідомлюваному, так і в немаскованому усвідомлюваному вигляді, реєстрацію поведінкової і/або фізіологічної реакції з визначенням часу відгуку на пред'явлений неусвідомлюваний стимул, угруповання результатів вимірювань відповідно до приналежності до одній" семантичної групи, їх статистичну обробку і виявлення значущості для суб'єкта групи слів, причому пред'являють

в неусвідомлюваному маскованому вигляді дві або більше семантичні групи, принаймні одна з яких тестова, і контрольну, що не несе смислового навантаження і яка складається з ряду цифр, при цьому підтримують рівень операторської готовності пред'явленням стимулів з різновеликими часовими інтервалами між стимулами, із заданим правилом відповіді, а також стимулів принаймні однієї семантичної групи, що пред'являються як в усвідомлюваному, так і в неусвідомлюваному вигляді, що містить слова, різні за змістом, правило відповіді на які випробовуваний визначає дослідним шляхом в процесі дослідження за візуальним сигналом помилки, при статистичній обробці порівнюють тестову семантичну групу з контрольною цифровою, визначаючи її високу суб'єктивну значимість за досягненням критерію достовірності, в якості маскера використовують послідовність з довільних цифр, якою перекривають всю область пред'явлення тестового стимулу, розраховують інтервал пред'явлення стимулів, додатково в процесі тестування ранжирують тип помилки, як "рано", "пізно", "даремно", "треба було натиснути", "помилковий час", і за результатами визначають психоемоційний стан пацієнта і його особистісні характеристики, *який відрізняється тим, що*, визначають час реакції тестованого на стимул, що пред'являється, шляхом Проведення попереднього тестування, формують у вигляді електронних текстових документів і вносять до пам'яті персонального комп'ютера базу даних "Смислових" і "Безглузних" блоків пред'явлення, що представляють собою слова, цифри, або їх поєднання в довільному порядку, а також тематично-смислові групи, які впорядковують в семантичні групи, а саме за тематичною ознакою, реєструють та обробляють за допомогою персонального комп'ютера три види поведінкової і/або фізіологічної реакції дрібної моторики тестованого, у вигляді відповідно трьох значень часу, а саме часу натискання кнопки миші після пред'явлення тестованому стимулу, часу утримання тестованим кнопки миші і часу відпускання тестованим кнопки миші в поточний момент, визначають кількість пред'явлень використовуваного тестового стимулу в залежності від часу реакції тестованого на нього, питання тесту пред'являють в центрі екрану монітора на чорному фоні білими літерами, в якості запитань у тестах використовують 2-4 словесні фрази, причому максимальну кількість букв або знаків у питаннях, включаючи пробіли, вибирають не більше 32, варіюють частоту пред'явлення замаскованих питань у тесті залежно від значень часу реакції тестованого на поставлені йому запитання при проведенні попереднього тестування, час пред'явлення стимулу тестованому на екрані монітора вибирають в діапазоні 17-34 мс, а потім на цьому ж місці пред'явлення стимулу протягом 500 - 700 мс пред'являють тестованому маскер, що являє собою безладний набір цифр, після цього витримують паузу, значення якої вибирають випадково в діапазоні 150 - 250 мс, рівень операторської готовності підтримують пред'явленням тестованому усвідомлюваних стимулів у вигляді простої геометричної фігури, а саме, квадрата, кола чи трикутника, з детермінованими часовими інтервалами між стимулами, що знаходяться в інтервалі 50-100 с, причому загальна тривалість тесту складає 8-25 хв., протягом якого тестованому пред'являють 60-130 питань, структурованих в 6-13 тематично-смислових груп, питання, що задають тестованому, генерують з блоків пред'явлення, а саме, "Смислових" або "Безглузних", причому вибирають питання спершу з "Безглузлого" блоку, далі зі "Смислового" блоку, і далі чергують їх в такій же послідовності, при динамічній обробці реакцій тестованого під час проходження тесту використовують методи непараметричної статистичної обробки і визначають значимість кожної реакції.

2. Спосіб за п.1, *який відрізняється тим, що*, визначають відповідність трьох видів реакцій рухової дрібної моторики тестованого зоні значущості або зоні незначущості, при цьому за часом натискання кнопки миші після пред'явлення тестованому стимулу судять про емоційну значущість стимулу у теперішньому часі (Н), за часом утримання тестованим кнопки миші судять про емоційну значущість стимулу в минулому (П), а за часом відпускання тестованим кнопки миші в поточний момент судять про емоційну значущість стимулу в майбутньому (Б).

3. Спосіб за пп. 1 і 2, *який відрізняється тим, що*, при динамічній обробці реакцій тестованого під час проходження тесту використовують щонайменше один метод непараметричної статистичної обробки, визначають значимість кожної реакції і для підтвердження або спростування достовірності додатково пред'являють стимули, набираючи

статистично значиму кратність, а при статистичній обробці порівнюють реакцію у вигляді відповідних значень часу кожного окремо взятого стимулу із тестової семантичної групи стимулів з усередненою реакцією контрольних стимулів і визначають суб'єктивну значимість по досягненню критерію достовірності у визначенні психомотивацій, що мають усталену тенденцію і відношення до минулого.

4. Спосіб за п.1, який відрізняється тим, що, результати обробки трьох типів реакцій рухової дрібної моторики тестованого відображають у вигляді гістограм, а саме, різнокольорових, де кожен колір у вертикальній колонці "зони незначущості" гістограм вибирають відповідним рядку, що характеризує минуле (П), теперішнє (Н) і майбутнє (Б), а у випадках досягнення на гістограмі значень "зони значущості" гістограми офарбовують за допомогою програмно-апаратних засобів в інший колір, відмінний від початкового кольору.

5. Спосіб за п.1, який відрізняється тим, що, всі питання формулюють і пред'являють від імені першої особи в минулому часі.

6. Спосіб за пп. 1 і 3, який відрізняється тим, що, як методи непараметричної статистичної обробки використовують або окремі методи, або комбінацію трьох методів, а саме кількісний U-критерій, G-критерій знаків і T-критерій якості.

7. Спосіб за п.1, який відрізняється тим, що, швидкість відповідного реагування тестованого на питання тесту, здійснюваного за допомогою натиснення на ліву кнопку комп'ютерної миші, фіксують з точністю до 1 мс.

8. Спосіб за п.1, який відрізняється тим, що, використовують персональний комп'ютер з інсталюваним у ньому програмним забезпеченням PSS.

Таким чином, в результаті чітко продуманої стратегії і наступної покрокової реалізації відповідної тактики спільними зусиллями вдалося пробити «бетонну стіну» існуючої нормативно-правової бази та аргументацію вітчизняної експертизи щодо заперечення проти видачі патенту на винахід технічному рішенню на спосіб [7] у такій складній сфері, як психологія людини (*майже як за З.Фрейдом*), що апріорі трактувалось експертизою суто як результат інтелектуальної діяльності людини.

Запрошую колеґ розгорнути дискусію з досліджуваної тематики і висловлювати свої думки на сторінках журналу, а також на своїй веб-сторінці [11].

Висновки

Аналізуючи вищенаведене, видно, що складання формули і опису винаходу, а також формулювання технічного результату у сфері, що апріорі відносяться експертизою до методів інтелектуальної діяльності людини, є досить складним завданням, що потребує для свого вирішення нетрадиційних підходів, зокрема, проробки великого патентно-інформаційного масиву документів у відповідній галузі. Це, безперечно, вимагає спеціальних знань і високої кваліфікації виконавця, тому логічно і виправдано віддавати таку роботу на аутсорсинг профільним фахівцям, зокрема, тим фахівцям, що мають, крім базової технічної освіти, спеціальну освіту в сфері інтелектуальної власності (патентним повіреним), а також власні нароби і підходи з патентування подібних рішень.

Література

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, №7, ст. 32 (із змінами, внесеними згідно із Законами № 5460-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 2-3, ст.41).

2. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 22.01.2001 № 22 із змінами згідно з наказом № 154 від 26.02.2004р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2001р. за № 173/5364.

3. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 15.03.2002р. № 197 із змінами згідно з наказом №578 від 14.06.2011р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15 квітня 2002р. за № 364/6652.

4. Спосіб визначення психомотивацій у часі. МПК (2006) E01H15/00. Заявник – Кузьмичова І.О. Заявка u№2014 00965; заявл. 03.02.2014.
5. Лидер в технологии психо-сканирования – Psycho Scan System <http://smysl.com.ua>
6. Пат. України на кор.мод. №97131, МПК (2006) E01H15/00. Спосіб психологічного тестування людини PSS. Заявник – Кузьмичова І.О. Заявка u№2014 13099; заявл. 08.12.2014. Опубл. 25.02.2015, Бюл. №4.
7. Рішення від 29.04.2015р. про видачу патенту України на винахід по заявці «Спосіб психологічного тестування людини PSS». МПК (2006) E01H15/00. Заявник – Кузьмичова І.О. Заявка a№2014 13098; заявл. 08.12.2014.
8. Колосов О.Є. Особливості складання опису і формули винаходу / О.Є. Колосов // Інтелектуальна власність. – 2014. – №8. – С. 17-25.
9. Тофило А.В. Экспертиза объектов промышленной собственности: заявки на изобретения и промышленные модели / Тофило А.В. – К.: ИИСП, 2004. – С. 42.
10. Колосов О.Є. Особливості патентування об'єктів медичної діагностики людини / О.Є. Колосов // Інтелектуальна власність. – 2014. – №12. – С. 25-32.
11. www.kolosov.ua; www.kolosov.kiev.ua